

Andrzej SZCZYPKA

Koncepcje wojny w programach młodzieżowych organizacji niepodległościowych na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach 1945–1956 (zarys problematyki)

Po zakończeniu II wojny światowej w całej Polsce działało wiele młodzieżowych organizacji niepodległościowych¹. Konspiracyjne organizacje młodzieżowe powstawały jako sprzeciw młodego pokolenia przeciwko kształtującemu się systemowi komunistycznemu w Polsce, a sterowanego przez rodzimych komunistów

---

¹ W literaturze przedmiotu funkcjonuje kilka definicji wyjaśniających pojęcie „młodzieżowa organizacja niepodległościowa”. Jedną z nich zredagował Kazimierz Krajewski. Według tego historyka ugrupowania młodzieżowe działające po II wojnie światowej to „(...) wszelkie tajne związki o charakterze niepodległościowym, a więc powstałe bez zgody władz komunistycznych i w tajemnicy przed nimi, skupiające ludzi młodych – zarówno niepełnoletnich, jak i pełnoletnich – ale w wieku młodzieńczym, mające na celu przeciwstawianie się w różnych formach reżimowi komunistycznemu rządzącemu w Polsce. Przeciwstawianie się władzom nie musiało polegać na działalności zbrojnej czy propagandowej – mogło ograniczać się do kształtowania postaw niezależnych w duchu niepodległościowym, sprzecznym z poglądami i ideami oficjalnie obowiązującymi w państwie znajdującym się pod dyktatorską władzą partii komunistycznej. Z całą pewnością nie zaliczymy do niepodległościowej konspiracji młodzieżowej związków, których celem było «reformowanie» komunizmu – a więc różnych sposobów zorganizowania się młodzieży o poglądach marksistowskich, trockistowskich czy anarchistycznych, które zamierzały «poprawić» system w duchu komunizmu bardziej «prawdziwego» niż prezentowany przez ówczesną ekipę PPR-PZPR”. K. Krajewski, *Konspiracyjne organizacje młodzieżowe na terenie województwa mazowieckiego w latach 1945–1956*, [w:] „*Jesteście naszą wielką szansą*”. *Młodzież na rozstajach komunizmu 1944–1989*, red. P. Ceranka, S. Stępień, Warszawa 2009, s. 166–167. Inną definicję opracował autor niniejszego artykułu. Otóż konspiracyjne ugrupowania niepodległościowe to „(...) grupy osób w wieku między

za pomocą terroru i propagandy². Nawiązywały one do tradycji harcerskiej, a zwłaszcza chlubnej karty młodzieży z lat okupacji, w postaci zakonspirowanych Szarych Szeregów, np. działająca najpierw we Lwowie, a później na Górnym Śląsku organizacja o nazwie „Harcerstwo Polskie”. Niektóre spośród nich nawiązywały poprzez swoich członków, byłych żołnierzy Armii Krajowej, do działalności podziemia zbrojnego i można je określić mianem poakowskich np.: aktywny w Sosnowcu w 1948 r. „Związek Walki z Komuną”. Wskazać należy także ugrupowania młodzieżowe odwołujące się do tradycji narodowej, jak np.: „Młodzież Wszechpolska” czy „Związek Narodowo-Katolicki”. Jednak większość z nich była tworzona niejako spontanicznie i młodzież nie odwoływała się do żadnych z wyżej wymienionych tradycji tzn. narodowej, harcerskiej, czy akowskiej, przykładowo można wymienić „Ligę do Walki z Komuną” czy „Młodzieżową Organizację Ruchu Oporu – Grom”³. Młodzieżowe organizacje niepodległościowe walczyły z systemem komunistycznym głównie za pomocą propagandy, którą była ulotka czy hasło na murze. Ulotki dotyczyły różnych spraw, ale wspominało w nich o zakończonej wojnie, w ramach symbolu pojawiał się Katyń, a także opracowywano koncepcje, kiedy i jak miał przebiegać następny konflikt zbrojny, tym razem między ZSRR a państwami zachodnimi, czyli III wojna światowa.

---

14 a 25 rokiem życia, których łączy wspólny plan, program, zadania. Wyznają oni te same wartości patriotyczno-niepodległościowe i łączy ich niechęć, a wręcz wrogość wobec systemu komunistycznego i walka z nim”. A. Szczypka, *Młodzieżowe organizacje niepodległościowe na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach 1945–1956*, Toruń 2010, s. 10. Jeszcze inaczej określił termin „młodzieżowa organizacja niepodległościowa” Jacek Wołoszyn. Opracowaną przez niego formułę zacytował w swoim opracowaniu źródłowym Bogusław Wójcik. Według nich ugrupowanie młodzieżowe powinno spełniać kilka warunków: „(1) grupa formalna o określonej strukturze wewnętrznej, (2) posiadająca dowództwo, (3) starająca się zachować jej istnienie w tajemnicy, (4) wiek jej członków nie przekraczał 25 lat, (5) jej członkowie wywodzili się ze środowisk uczniowskiego lub akademickiego, ale także rolniczego i robotniczego, (6) grupa powstała w sposób samorzutny i działała samodzielnie”. *Niepodległościowe organizacje młodzieżowe na Rzeszowszczyźnie w latach 1944–1956 w świetle dokumentów*, wybór, wstęp i opracowanie B. Wójcik, Rzeszów 2009, s. 20. Jak pokazują przytoczone powyżej różne próby scharakteryzowania terminu „młodzieżowa organizacja niepodległościowa”, wśród historyków nie ma jednej ogólnie przyjętej definicji i dowodzi sporu w środowisku naukowym. Wszystkie trzy formuły wzajemnie się uzupełniają i zależą od kryteriów na jakie zwracają uwagę ich autorzy.

² System polityczny w Polsce w latach 1944/1945–1956 określa się mianem stalinizmu. Jak stwierdził Andrzej Garlicki, „Terror był istotnym, niezbędnym elementem systemu stalinowskiego, ale nie był jedynym jego wyznacznikiem. Stalinizm to również likwidacja wszelkich przejawów pluralizmu politycznego, centralizacja i unifikacja gospodarki (również na wsi), całkowite uzależnienie od «ojczyzny proletariatu», Związku Radzieckiego”, zob. A. Garlicki, *Stalinizm*, Warszawa 1993, s. 5.

³ A. Szczypka, *op. cit.*, s. 69–76, 130; *Informator o nielegalnych antypaństwowych organizacjach i bandach zbrojnych działających w Polsce Ludowej w latach 1944–1956*, Warszawa 1964, s. 73–79, 311–342; H. Pająk, *Konspiracja młodzieży szkolnej 1945–1956*, Lublin 1994, s. 245–289.

Symbolem przegranej przez wojsko polskie kampanii wrześniowej było miejsce pomordowanych przez NKWD z rozkazu Stalina oficerów – Katyń. Takiego porównania użyli w swoich drukach propagandowych członkowie wspomnianego już wyżej „Związku Walki z Komuną”: „[...] Zbliży się chwila w której zapłacimy czerwonym faszystom i ich pachołkom za obrabowanie naszego kraju, za Katyń, za Warszawę, za Lwów i Wilno, za pomordowanych patriotów, za naszą nędzę i głód [...]”⁴. W zacytowanym fragmencie ulotki młodzi konspiratorzy dokonali połączenia kilku faktów, a właściwie wydarzeń z II wojny światowej związanych z historią Polski i Polaków. Jak nietrudno zauważyć, te miasta-symbole były związane głównie z okupacją radziecką, z wyjątkiem Warszawy, która okupowana w czasie wojny przez Niemców, w tym konkretnym tekście źródłowym stanowiła alegorię powstania warszawskiego, braku pomocy dla walczących żołnierzy podziemia niepodległościowego i bohaterskiej ludności cywilnej. Pozostałe miasta Lwów i Wilno stanowiły przenośnię dla utraconych kresów wschodnich i dokonanej wbrew woli Polaków i ich wysiłku wojennego zmiany granic przez aliantów zachodnich i ZSRR. Nie należy zapominać, iż miasta te były kiedyś symbolem polskości kresów wschodnich, a po 17 września 1939 r. zostały zajęte przez Armię Czerwoną, czyli mieszkańcy tych ziem przeżyli dwie okupacje najpierw sowiecką, potem od czerwca 1941 r. niemiecką, by ostatecznie znowu latem 1944 r. znaleźć się pod rządami ZSRR.

Dla części polskiego społeczeństwa zakończenie II wojny światowej nie było wyzwoleniem, ale nowym zniewoleniem. Patriotycznie nastawiony ogół społeczeństwa wierzył, iż niedługo po zakończonej jednej wojnie wybuchnie następna, która przyniesie Polsce i innym krajom zniewolonym i uzależnionym od ZSRR upragnioną wolność. Wiara w wybuch wojny między Anglosasami a Związkiem Radzieckim spowodowała, że w 1945 r. emigranci zdecydowali się nie wracać do Polski pod rządami komunistów. Nie określano terminu, kiedy konflikt nastąpi, ale spodziewano się, że w stosunkowo krótkim czasie. Żyli oni w pewnym złudzeniu, w którym byli utwierdzani przez pozostawienie Polskich Sił Zbrojnych we Włoszech i w strefach zachodnich Niemiec. Sądono, że armia polska będzie walczyć u boku sojuszników o niepodległość Polski. Gdy nadzieje się nie spełniły planowano nawet przeniesienie rządu Rzeczypospolitej Polskiej do Irlandii⁵.

Politycy polscy na emigracji i społeczeństwo w kraju oczekiwało zarówno od międzynarodowej opinii publicznej i rządów państw zachodnich zerwania z polityką ustępstw wobec Związku Radzieckiego i przejścia do konfrontacji. Polacy przypuszczali, że zmiana stanowiska nastąpi już w końcu II wojny światowej, a gdy do tego nie doszło, to po jej zakończeniu. Nadzieje te rozbudzały kolejne

⁴ Archiwum Państwowe w Katowicach (dalej: APK) Wojskowy Sąd Rejonowy (dalej: WSR), sygn. 2907–2910 [Sr 518/48], Ulotka, b.dat., b.pag.

⁵ Z. Woźniczka, *III wojna – oczekiwanie na prawdziwe wyzwolenie*, [w:] *Zakończenie wojny na Górnym Śląsku*, red. Z. Woźniczka, Katowice 2006, s. 158.

konflikty między obydwooma blokami państw: „kryzys berliński” w 1948 r. I wojna koreańska w latach 1950–1953. W tej sytuacji przywódcy polskiej emigracji, chociaż formalnie nieuznawani przez rządy zachodnie to w okresie tzw. „zimnej wojny” opracowywali różne memoriały, noty, protesty z którymi docierali do elit politycznych i wojskowych państw zachodnioeuropejskich dzięki kontaktom nawiązanym w trakcie II wojny światowej. Działania te nie były skuteczne, gdyż Polakom brakowało jednego istotnego elementu, a mianowicie siły. Ponadto polskie interesy stały w sprzeczności z interesami Zachodu, gdyż politycy amerykańscy pragnęli obalić komunizm, ale drogą pokojową bez narażenia Stanów Zjednoczonych na konflikt zbrojny z użyciem broni atomowej⁶.

Plany, jak miał przebiegać ów konflikt, opracowywali również członkowie młodzieżowej organizacji niepodległościowej „Wolność-Niepodległość”. Był on sformułowany w formie prorocstwa, aby bardziej uwiarygodnić ulotkę. W tym samym celu powoływano się na zakonnika Benedykta O.F.M. z Emerychu, który już w 1683 r. miał przepowiedzieć, że w pierwszej połowie XX wieku wybuchną trzy wojny światowe. Ostatnia z nich miała się rozpocząć, w sześć lat po zakończeniu II wojny światowej. Oprócz opisu walk, cierpienia ludności, ulotka wymieniała przywódcę państwa, które miało wywołać wojnę oraz jego symbol. Oczywiście młodzież z konspiracyjnej organizacji nie podawała w obawie przed represjami imienia i nazwiska przywódcy ZSRR – Józefa Stalina, ale podawała z ilu liter składają się jego personalia. Ulotka kończyła się optymistycznie, gdyż w Europie, miał po przegranej wojnie przez państwo które je wywoła zapanować pokój⁷. Raczej nieprzypadkowo autorzy druku propagandowego zamieścili datę 1683 r. Było to zwycięstwo wojsk I Rzeczypospolitej i króla Jana III Sobieskiego pod Wiedniem. Być może intencją autorów było porównanie komunizmu do potęgi państwa tureckiego. Dodatkowo zamierzano pocieszyć ogół społeczeństwa polskiego, iż jak można było wygrać bitwę pod Wiedniem w XVII wieku, tak samo można pokonać komunizm. Aby ten cel osiągnąć należało polskiemu społeczeństwu dodać wiary w lepsze jutro i temu właśnie służyła wspomniana ulotka.

Młodzi ludzie w swoich pismach propagandowych podejmowali próby porównania potencjału militarnego, gospodarczego i społecznego państw demokratycznych i komunistycznych. Oczywiście próby zestawień były oparte na ich wiedzy, która była niepełna i zaczerpnięta w głównej mierze ze słuchania rozgłośni zagranicznych, nadających w języku polskim np.: Radia Wolna Europa. Dlatego wiadomości podawane w ulotce, jaką przygotowali członkowie orga-

⁶ O III wojnie światowej – zob. J.L. Gaddis, *Zimna wojna. Historia podzielonego świata*, Kraków 2009, s. 22–83; Z. Woźniczka, *op. cit.*, s. 158–159; Z. Woźniczka, *Trzecia wojna światowa w oczekiwaniach emigracji i podziemia w kraju w latach 1944–1953*, Katowice 1999.

⁷ Archiwum Instytutu Pamięi Narodowej w Krakowie (dalej: AIPN Kr), sygn. 07/2333, t. 3, *Odpis z 19 sierpnia 1950 r.*, k. 65.

nizacji „Wolność i Sprawiedliwość” w listopadzie 1951 r. nie były dokładne⁸. Członkowie podziemnego ugrupowania starali się przekonać odbiorców, że stosunki międzynarodowe między państwami demokratycznymi a komunistycznymi były napięte i w każdym momencie mogło dojść do wybuchu III wojny światowej. Jednocześnie młodzież dokonywała porównania sił obydwu stron i wskazywała jednoznacznie, że zwycięzca może być tylko jeden, czyli państwa Europy Zachodniej. Aby przekonać społeczeństwo do swojej wizji zakończenia wojny dokonywali porównania sił np.: wskazywali na większą liczbę państw demokratycznych, broń atomową, doskonale wyszkoloną armię, nowoczesny przemysł i bogactwa naturalne. Dodatkowo wymieniali jako jeden z ważniejszych czynników, a mianowicie przychylność narodów podporządkowanych polityce Związku Radzieckiego np.: Polaków, Węgrów, którzy w czasie wojny wspomogą poprzez dywersję i działania sabotażowe wojska państw zachodnioeuropejskich. W druku propagandowym zwracano uwagę na słabość Związku Radzieckiego. Młodzi ludzie dowodzili, że tylko pomoc amerykańska po wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej w czerwcu 1941 r. uratowała Związek Radziecki przed kapitulacją. Ponadto ujarzmione narody Związku Radzieckiego i Armia Czerwona na początku wojny 1941 r., poddawała się i witała jak wyzwolicieli wojska niemieckie. Stan ten trwał dopóki Niemcy nie rozpoczęli brutalnego terroru wobec ludności cywilnej i żołnierzy radzieckich wziętych do niewoli. Twórcy ulotki odwoływali się do sytuacji międzynarodowej. Zwracali uwagę na klęski wojsk chińskich tzw. ochotników w wojnie koreańskiej. Podczas konfliktu między dwoma blokami państw oficerowie Armii Czerwonej nie będą mogli liczyć na lojalność żołnierzy państw uzależnionych od ZSRR. Aby uzasadnić to twierdzenie, młodzi konspiratorzy podawali przykład okrętu Żuraw, którego część załogi pod dowództwem sternika Henryka Barańczaka zaarrestowała dowódcę i oficerów, po czym skierowała okręt do Szwecji⁹.

Młodzież w swojej ulotce przedstawiała proste porównanie potencjału obydwu wrogich sobie obozów. Uważali, że Związek Radziecki zostanie szybko pokonany. Jednak w druku propagandowym nie zwrócili uwagi na istotny fakt, że przyszła wojna światowa musiałaby się toczyć na terytorium państw Europy Środkowo-Wschodniej, co wiązało się z ogromnymi zniszczeniami i śmiercią być może kilku milionów ludzi, gdyby na szeroką skalę zastosowano broń atomową.

⁸ Wymieniona młodzieżowa organizacja niepodległościowa była aktywna z przerwami w latach 1944–1951 na Rzeszowszczyźnie w miastach: Mielec i Dębica. Kierował nią Józef Umiński. Do kolportażu ulotki nie doszło z powodu dekonspiracji. Zob. B. Wójcik, „Stajemy do walki o sprawiedliwość”. *Niepodległościowe zmagania młodzieży na Rzeszowszczyźnie w latach 1944–1956*, „Biuletyn IPN” 2010, nr 5–6, s. 90–91.

⁹ *Niepodległościowe organizacje...*, s. 400–401; Słynne ucieczki PRL-u, [w:] <http://odkrywcy.pl/kat,122994,page,2,title,Slynnne-ucieczki-PRL-u,wid,14862431,wiadomosc.html> (dostęp: 11.07.2013).

Formułowane przez członków młodzieżowych organizacji niepodległościowych ulotki o zbliżającej się III wojnie światowej były efektem plotek i pogłosek rozpowszechnianych przez społeczeństwo. W różnych regionach kraju, gdy sytuacja międzynarodowa była niestabilna i występowały napięcia w stosunkach między państwami Zachodu a Związkiem Radzieckim pojawiały się różne daty wybuchu III wojny światowej np.: wiosna 1949 r., 8 maja 1950 r. itp. Niekiedy miały one charakter psychozy wojennej np.: po wybuchu wojny w Korei¹⁰.

Oprócz druków propagandowych ważniejsze były przeżycia młodych ludzi, którzy później zakładali konspiracyjne organizacje młodzieżowe walczące z systemem komunistycznym. Dla części z nich wrzesień 1939 r. to dramatyczne przeżycie i strach rodziców przed powrotem do domu rodzinnego z wakacji. Taka sytuacja stała się udziałem Włodzimierza Kapczyńskiego założyciela wymienionej już wcześniej organizacji „Związek Walki z Komuną”. Jego rodzice i on spędzali wakacje w powiecie radomszczańskim, gdzie zastał ich wybuch wojny. W obawie przed represjami nie wrócili we wrześniu 1939 r. do Sosnowca, gdzie mieszkali. Zaangażowali się stopniowo w działalność konspiracyjną najpierw w Służbie Zwycięstwu Polski, a później w Związku Walki Zbrojnej, a na końcu w AK¹¹.

Inne przeżycia stały się udziałem mieszkańców ziem wschodnich II Rzeczypospolitej¹². Jak wspomniano wyżej, ludność kresów wschodnich przeżyła dwie okupacje, najpierw sowiecką, a później niemiecką. W okresie II wojny światowej powstawały na kresach konspiracyjne organizacje harcerskie. Przykładem takiego ugrupowania było powstałe w 1943 r. „Harcerstwo Lwowskie” i jak sama nazwa wskazuje założone we Lwowie przez dwóch harcmistrzów: Zygmunta Kleszczyńskiego i Tadeusza Krzeszowskiego. Celem organizacji było wychowanie młodzieży w duchu katolickim i narodowym¹³.

Jak przedstawione dwa odmienne „modele” zachowania podczas okupacji wpłynęły na postawy tych ludzi po zakończeniu II wojny światowej?

¹⁰ D. Jarosz, M. Pasztor, *W krzywym zwierciadle. Polityka władz komunistycznych w Polsce w świetle plotek i pogłosek z lat 1949–1956*, Warszawa 1995, s. 51–53.

¹¹ Relacja Włodzimierza Kapczyńskiego z 7 lipca 2003 i 3 kwietnia 2005 r. (kopia w posiadaniu autora).

¹² O okupacji radzieckiej kresów wschodnich zob. M. Wierzbicki, *Polacy i Białorusini w zaborze sowieckim. Stosunki polsko-białoruskie na ziemiach północno-wschodnich II RP pod okupacją sowiecką 1939–1941*, Warszawa 2007; *Okupacja sowiecka ziem polskich 1939–1941*, red. P. Chmielowiec, Rzeszów–Warszawa 2005; *Studia z dziejów okupacji sowieckiej. Obywatele polscy na kresach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej pod okupacją sowiecką w latach 1939–1941*, red. T. Strzembosz, Warszawa 1997.

¹³ Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach (dalej: AIPN Ka), sygn. 04/2171, t. 2, *Raport J. Kieresa z 16 września 1949 r.*, k. 167.

Wymienione powyżej dwa „warianty” walki z okupantem są w istocie tożsame i się uzupełniają, bowiem zarówno młodzież, jak i dorośli podjęli walkę, a różnice dotyczyły tylko sposobu, czy z bronią w ręce czy też poprzez wychowanie patriotyczne. Po zakończeniu II wojny światowej, zmianie granic państwa polskiego na obszar m.in.: Górnego Śląska przybywają repatrianci z kresów wschodnich. Wśród nich znajdowały się osoby zaangażowane w czasie okupacji w działalność niepodległościową. Głównie młode pokolenie przejęło od swych rodziców oraz starszego rodzeństwa ideę walki o niepodległość, tym razem z systemem komunistycznym i nowym zniewoleniem w zmienionych warunkach politycznych, społecznych, terytorialnych. Wśród działających młodzieżowych organizacji niepodległościowych można wskazać takie, które zakładali i wchodzili w ich skład repatrianci np.: „Związek Narodowo-Katolicki”, „Liga do Walki z Komuną”, czy wspomniane już „Harcerstwo Polskie” (wcześniejsza nazwa „Harcerstwo Lwowskie”)¹⁴.

Dla młodych ludzi wybuch II wojny światowej był traumatycznym przeżyciem, który wpłynął na ich dzieciństwo i wczesną młodość, bowiem bardzo szybko musieli się stać dorosłymi ludźmi. Podjęli oni walkę z okupantem najpierw niemieckim, a potem wyrażali swój sprzeciw wobec komunistycznego zniewolenia tworząc konspiracyjne organizacje młodzieżowe. W swoich założeniach programowych przypominali polskiemu społeczeństwu o skutkach zakończonej wojny, czyli utracie kresów wschodnich, czy też próbowali dodać mu otuchy w chwili zwątpienia, wierząc w wybuch kolejnej, która miała wyzwolić Polskę spod jarzma sowieckiego. Ich wiarę w odzyskanie wolności, dzięki konfliktowi zbrojnemu między państwami Zachodu a Związkiem Radzieckim, można określić jako „młodzieńczy romantyzm”, gdyż dostrzegali tylko jedną pozytywną stronę III wojny światowej – niepodległość Polski.

Abstract

The concepts of war in the programmes of the youth pro-independence organisations in Upper Silesia and Zagłębie Dąbrowskie in the years 1945–1956 (the outline of the problem)

The members of the youth pro-independence organisations believed, along with a part of Polish society, that when World War II ended, another war would break out, bringing Poles their longed-for freedom. To make their statements more accessible to the public, they were presented in the form

¹⁴ AIPN Ka, sygn. 08/2113, t. 4, *Raport specjalny skierowany do WUBP w Katowicach z 13 lipca 1949 r.*, k. 61; Beata Rzeźniczek, *Działalność wybranych nielegalnych młodzieżowych organizacji niepodległościowych w województwie katowickim w latach 1946–1956*, Lublin 1995, s. 50 (mps pracy magisterskiej w posiadaniu autora); AIPN Ka, sygn. 2/9 cz. 2, *Sentencja wyroku w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej*, k. 412; A. Szczypka, *op. cit.*, s. 95–96.

of prophecies. The young Poles distributed leaflets, which contained details reminding the Polish people of tragic life under the Soviet occupation e.g. the patriots persecution, murders committed on the Polish officers the symbol of which was Katyń and about the loss of the Eastern borderlands. The negative attitude of the young people towards the Soviet Union and the communists was the result of some of them being repatriates from the Eastern borderlands.

Keywords: youth pro-independence organisations, pro-independence underground 1945–1956, communism, the situation after World War II, Upper Silesia, Zagłębie Dąbrowskie